

**PREZYDENT MIASTA
GORZÓWA WIELKOPOLSKIEGO**

Urząd Miasta
ul. Sikorskiego 3-4
66-400 Gorzów Wlkp.

T: +48 95 735 55 00
F: +48 95 735 56 70
E: kancelaria@um.gorzow.pl
I: www.gorzow.pl

2019-03-22

Gorzów Wlkp., 22.03.2019 r.

Pan
Robert Surowiec
Radny Rady Miasta
Gorzowa Wielkopolskiego

WED.I.0003.11.2019.GJ

Odpowiadając na Pana interpelację z dnia 12 marca 2019 roku w sprawie profilaktyki osób zażywających dopalacze po wnikliwej analizie działań podejmowanych w tym zakresie przez podległe jednostki uprzejmie informuję, co następuje:

1. Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie

W ramach działalności Zespołu ds. Uzależnień odbywają się konsultacje dla młodzieży i „młodych dorosłych” między 12 a 24 rokiem życia, które prowadzone są w formie terapii krótkoterwałej – do 3 spotkań (jeśli sytuacja tego wymagała, organizuje się więcej spotkań – następnie jeśli istnieje taka potrzeba, osoba taka jest kierowana do konkretnego Ośrodka ambulatoryjnego lub stacjonarnego zajmującego się terapią). Podczas spotkań używana jest metoda Dialogu Motywującego - DM jest nowoczesną metodą pracy z trudnym klientem. Podczas konsultacji młodych osób w ramach współpracy z Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii, można skierować taką osobę do programu „Fred goes net”. To program wczesnej profilaktyki selektywnej adresowany do młodych ludzi, między 13 a 23 rokiem życia, którzy używają substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny lub szkodliwy.

Program „Fred goes net” opiera się na metodzie krótkiej interwencji profilaktycznej oraz formie warsztatów z wykorzystaniem metod i założeń dialogu motywującego. W programie decydująca jest współpraca jednostek, czyli Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii, GCPR, Policji, Sądu Rejonowego, Oświaty i Służby Zdrowia. Program realizowany jest od 2014 roku.

Praca Zespołu ds. uzależnień to także profilaktyka i promowanie oferty Gorzowskiego Centrum, tj. współorganizacja i uczestnictwo w festynach rodzinnych, sportowych i zdrowotnych, gdzie pojawiają się punkty konsultacyjno - informacyjne propagujące informacje na temat zjawiska uzależnienia, możliwości leczenia i utrzymania trzeźwości oraz sposobów zapobiegania wystąpieniu choroby.

Zespół do spraw uzależnień współpracuje ze szkołami na terenie naszego miasta, które bardzo chętnie korzystają z oferty profilaktycznej, często same zgłaszają się z prośbą o przeprowadzenie zajęć z klasami na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych jak również uzależnień behawioralnych, z którymi ma problem coraz więcej młodzieży. Zespół wychodzi do wszystkich szkół na terenie miasta z szeroko rozwiniętą profilaktyką uzależnień w formie warsztatów profilaktycznych.

Pierwsza forma warsztatów to zajęcia prowadzone w klasach od 15 do 30. osób, trwają one 45 minut (przez co mogą być cyklicznie prowadzone w różnych klasach), ćwiczenia oraz sposób przekazywania informacji jest dobrany do wieku w jakim są odbiorcy. Zajęcia mają charakter warsztatowy, przez co młodzież może aktywnie brać w nich udział. Prowadzący zajęcia są otwarci na pytania oraz konstruktywną rozmowę z młodzieżą. Tematyka zajęć obejmuje: ogólne zagadnienia dotyczące uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych, różnorodności środków psychoaktywnych, ich działania, aspektów prawnych dotyczących skutków zażywania bądź posiadania narkotyków. W ramach zajęć młodzież jest informowana o tym, gdzie na terenie miasta może

się zgłosić po pomoc (punkty konsultacyjne, poradnie oraz programy profilaktyczne realizowane na terenie naszego miasta).

Druga forma warsztatów to program „Pełny Dzban” który składa się z 6 spotkań warsztatowych poświęconych tematyce relacji międzyludzkich. Program jest prowadzony przez członków Zespołu ds. uzależnień w szkołach licealnych na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego. Każde spotkanie trwa 2 lub 3 godziny lekcyjne w zależności od możliwości szkoły. Skierowany jest do uczniów klas drugich, gdzie struktura klasy i związane z nią role grupowe są już ustalone. Program ma na celu zapobieżenie angażowania się w zachowania ryzykowne poprzez zwiększenie wiedzy uczniów na temat swoich możliwości, reagowania w sytuacjach społecznych, zwiększa również ich umiejętności radzenia sobie z emocjami oraz trudnymi sytuacjami. Dodatkowym atutem takich spotkań jest wyłonienie z klasy tzw. liderów młodzieżowych, którzy mogą pomóc w odnajdywaniu w środowisku szkolnym młodzieży zagrożonej zachowaniami ryzykownymi. Zadaniem takich liderów będzie angażowanie osób zagrożonych w działalność wolontarystyczną i stopniowe odciąganie zagrożonej grupy od czynnika ryzyka. Oczywiście chętni liderzy wyłonieni z klasy zostaną objęci dodatkową pomocą ze strony osób prowadzących, a celem będzie stworzenie grupy, która będzie realizowała różne zadania społeczne na terenie miasta. Zajęcia są przeprowadzone zarówno w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach jak i dla studentów.

Analizując dotychczasowe działania, jednoznacznie można stwierdzić, że na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego jest duże zapotrzebowanie na działania profilaktyczne, zarówno dla osób uzależnionych jak i dla tych, które nie miały jeszcze styczności z substancjami psychoaktywnymi. Liczba osób jaka bierze udział w konsultacjach, czy działaniach profilaktycznych, pokazuje jak duża jest potrzeba takich działań. Społeczność lokalna ma dużą świadomość problemu i często potrzeba profilaktyki jest bezpośrednio kierowana ze środowiska.

2. Wydział Spraw Społecznych

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zm.) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.) działania w zakresie zapobiegania skutkom zażywania środków psychoaktywnych prowadzone są w formie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program jest uchwalany na dany rok budżetowy, przez Radę Miasta Gorzowa Wielkopolskiego. Program na rok 2019 został przyjęty uchwałą Nr LXXI/873/2018 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 17 października 2018 r., zawiera katalog działań o charakterze profilaktycznym oraz wspierających proces terapii osób uzależnionych. Głównym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów zjawiska uzależnienia od alkoholu, oraz środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałanie problemom związanym z tymi uzależnieniami.

Obszary, w obrębie których są realizowane działania to:

1. profilaktyka uniwersalna – adresowana do wszystkich mieszkańców (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków;
2. profilaktyka selektywna – adresowana do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków;
3. profilaktyka wskazująca – adresowana do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód;
4. terapia – obejmująca osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków; realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków;
5. rehabilitacja – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich;

6. badania i monitoring prowadzonych działań.

Podstawę budowania długofalowych działań profilaktycznych stanowią przeprowadzane badania. Od 2014 roku, systematycznie co dwa lata, przeprowadzana jest na zlecenie Miasta Gorzowa Wielkopolskiego diagnoza problemów społecznych, związana m.in. z uzależnieniami. Ostatnie takie badanie miało miejsce w 2018 r. Uzyskane wyniki zostały zaprezentowane na otwartym spotkaniu w grudniu zeszłego roku. W Gorzowie skala problemu narkotykowego wśród dorosłych mieszkańców przybiera nieco większe rozmiary niż wśród ogółu Polaków. Z badań wynika, że 18% mieszkańców miało kiedykolwiek w życiu kontakt z narkotykami, 6% mieszkańców zażywało narkotyki jednokrotnie, a 8% sięga po nie kilka razy w roku. Najczęściej stosowanym przez Gorzowian środkiem psychoaktywnym jest marihuana. Rzadziej deklarowane jest zażywanie amfetaminy oraz ekstazy. Pojedyncze odsetki badanych wskazują na zażywanie substancji pozostałych substancji. Porównując uzyskane wyniki z danymi z 2016 roku widać tendencję spadkową. Liczba zażywających narkotyki uległa zmniejszeniu o 7%.

Z wyników ogólnopolskich (raport CBOS) wynika, że używanie substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i tytoń to zjawisko bardzo rzadko deklarowane. Do substancji najbardziej rozpowszechnionych należą przetwory konopi, marihuana i haszysz. Do kontaktów z tą substancją psychoaktywną kiedykolwiek w życiu przyznało się 16,3% badanych. Pozostałe substancje są o wiele rzadziej używane. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia odnotowano amfetaminę i ekstazy (po 1,7%), a dalej kokainę (1,4%) oraz „dopalacze” i LSD (po 1,3%). Do używania grzybów halucynogennych przyznało się 1,1%. Konsumpcja pozostałych substancji nie przekroczyła poziomu 1,0%. Do używania jakiegokolwiek narkotyku przyznało się 16,4% badanych.

W grupie dzieci i młodzieży 24% ankietowanych ze szkół ponadpodstawowych zadeklarowało styczność z narkotykami kiedykolwiek w życiu. Skala problemu narkotykowego przybiera na terenie miasta duże rozmiary. Liczba osób zażywających narkotyki jest większa niż ma to miejsce wśród ogółu młodzieży w Polsce. Natomiast należy podkreślić, że na przestrzeni ostatnich dwóch lat, współczynnik młodzieży używającej środki odurzające uległ spadkowi. W 2016 roku w Gorzowie narkotyki zażywało 2% uczniów podstawówek, 6% uczniów gimnazjum i 9% uczniów szkół ponadgimnazjalnych; w 2018 roku współczynnik konsumentów narkotyków wynosi 4% wśród młodszych i 24% wśród starszych uczniów.

Jak wynika z badań ogólnopolskich problem narkotykowy nie przybiera tak dużych rozmiarów jak problem alkoholowy. Marihuanę lub haszysz w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem używało 19,2% uczniów. Substancje wziewne aktualnie używało 5,9% gimnazjalistów, ekstazy 2,9%. Podobnie jak w przypadku alkoholu, wraz ze wzrostem wieku wrasta liczba osób sięgających po te substancje.

Przeprowadzona w 2018 roku Diagnoza problemów społecznych wykazała, że działania podejmowane w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w naszym mieście prowadzone są w sposób skuteczny. Osiągnięcie takiego rezultatu jest w dużej mierze zasługą wdrożenia i ponawiania realizacji profilaktycznych programów rekomendowanych przez: Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. W stosunku do lat ubiegłych prawie trzykrotnie wzrosła liczby realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych, natomiast zdecydowanemu zmniejszeniu uległo finansowanie mało efektywnych i jednorazowych wydarzeń, np. festyny, pikniki rodzinne, itp. Nie są wspierane projekty polegające na organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, jeżeli nie zawierają elementów profilaktyki uzależnień.

Nie jest możliwe precyzyjne wskazanie grupy odbiorców docelowych działań podejmowanych w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom. Należy bowiem zauważyć, że oddziałując na dzieci pośrednio wpływamy na ich grupy rówieśnicze, rodzeństwo oraz rodziców. I odwrotnie, edukując rodziców modyfikujemy ich zachowania względem dzieci. Liczba odbiorców działań profilaktycznych ulega wahaniom z uwagi na zmianę profilu działań co wyjaśnione zostało w kolejnym punkcie.

Mechanizm uzależniania się od alkoholu i substancji psychoaktywnych jest podobny. Wszystkie programy profilaktyczne realizowane w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom ukierunkowane są na ograniczenie zażywania substancji odurzających, bez względu na ich rodzaj.

WYBRANE WSKAŹNIKI REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU UZALEŻNIEŃ W LATACH 2015 - 2018

WSKAŹNIK	2015	2016	2017	2018
Liczba programów rekomendowanych	3	3	8	10
Liczba uczestników działań profilaktycznych: - w tym uczestnicy zajęć sportowych	29 060 2 659	38 737 7 637	16 394 5 237	25 489 7 792
Liczba uczestników terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych od narkotyków. <i>Programy terapeutyczne dofinansowane przez Miasto Gorzów Wielkopolski.</i>	372	263	390	220
Przeznaczone środki na profilaktykę dzieci i młodzieży: - w tym środki na organizację zajęć sportowych	1 519 335 886 000	1 958 531 1 196 900	1 803 720 1 350 000	2 287 116 1 496 399
Przeznaczone środki na terapię	144 741	120 613	175 179	183 000

3. Placówki oświatowe

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii szkoły dokonują diagnozy zagrożeń na terenie placówki, w tym diagnozy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę istnieje obowiązek tworzenia szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych. Realizacja działań zawartych w tych programach jest priorytetem szkół, ponieważ zagrożenia różnej natury nieustannie towarzyszą dzieciom w różnym wieku szkolnym. Nie jest możliwe, by zagrożenia te wyeliminować z życia naszego społeczeństwa, którego nieodłączną częścią są nasze dzieci i młodzież. Do takich zagrożeń między innymi należą zagrożenia dopalaczami oraz innymi środkami psychoaktywnymi. Każda szkoła kierując się wynikiem przeprowadzonej diagnozy opracowuje szereg działań, których celem jest poszerzenie świadomości młodych ludzi na temat niebezpieczeństw związanych z zażywaniem dopalaczy i substancji psychoaktywnych. Działania takie kierowane są także do rodziców. Szkolne programy wychowawczo-profilaktyczne zawierają działania uwzględniające strategię informacyjną, tj. pogadanki, prelekcje specjalistów uzależnień oraz spotkania w formie warsztatów w trakcie, których uczniowie nabywają umiejętności psychospołeczne oraz zdobywają wiedzę o zdrowotnych, emocjonalnych i społecznych konsekwencjach

używania substancji psychoaktywnych. Za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego w każdej ze szkół odpowiadają wszyscy pracownicy pedagogiczni (nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog) szczególnie osoby wskazane w harmonogramie działań profilaktycznych. Dla wzmocnienia podejmowanych działań szkoły aktywnie współpracują z różnymi instytucjami oraz stowarzyszeniami. Programy wychowawczo-profilaktyczne są poddawane ewaluacji oraz ocenie w toku wewnętrznego mierzenia jakości pracy szkoły przez zespoły powołane do tego przez dyrektora szkoły, a także w toku zewnętrznego mierzenia jakości pracy szkoły, które jest dokonywane przez Lubuskiego Kuratora Oświaty w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

4. Na podstawie art. 14 w związku z art. 13 pkt. 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j Dz. U. z 2018 r. poz. 1492) oraz uchwały Nr LXXI/873/2018 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 17 października 2018 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii pod nazwą Miejskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na rok 2019, Prezydent Miasta Gorzowa Wielkopolskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji w 2019 roku zadań z zakresu zdrowia publicznego dla podmiotów, których cele statutowe lub przedmiot działalności dotyczą spraw objętych zadaniami określonymi w art. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j Dz. U. z 2018 r. poz. 1492), w tym dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Konkurs ofert obejmował zadania z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Na realizację wyżej wymienionych zadań zaplanowano w roku 2019 kwotę: 403 000,00 zł, w tym: na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych – 213 000,00 zł; na przeciwdziałanie narkomanii – 190 000,00 zł.

Mając powyższe na względzie pragnę pokreślić, iż Miasto Gorzów Wielkopolski dostrzega wagę problemów z jakimi zmagają się mieszkańcy. Podległe placówki na podstawie obowiązujących przepisów opracowują programy profilaktyczne, podejmują działania mające na celu promocję zdrowia i zdrowego stylu życia, z uwzględnieniem uzależnienia od alkoholu, narkotyków. Realizowane przez placówki programy są propozycją bezpiecznego i konstruktywnego sposobu spędzenia czasu wolnego, będącego często alternatywą dla dysfunkcyjnego lokalnego środowiska rówieśniczego. Stwarzają również okazję do modelowania zachowań pożądanых, kształtowania postaw prospołecznych, wyposażenia dzieci i młodzieży w wiedzę i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, kształtowania bardziej funkcjonalnych sposobów wyrażania emocji. Pozwalają na angażowanie się w działania akceptowane społecznie, na doświadczanie uznania, akceptacji, kompetencji społecznej, kształtowanie pozytywnego obrazu siebie, kształtowanie zdrowych przekonań i jasnych standardów etycznych.

Doceniam troskę każdego mieszkańca, który potrafi spojrzeć na problemy społeczne naszego środowiska szerzej, wnikliwiej oraz z troską. Zatem zapewniam, iż w dalszym ciągu będziemy podejmować wysiłki zmierzające do poszerzenia oferty oraz działań w zakresie profilaktyki szeroko rozumianej dla dobra mieszkańców naszego miasta.

Otrzymują:

1. Biuro Prezydenta Miasta
2. Wydział Organizacyjny
3. a/a

z poważaniem
z up. PREZYDENTA MIASTA
Małgorzata Domagala
Zastępca Prezydenta Miasta

